

SAPYN SANOMAT

2/2020

Sisältö 2/2020

3	Puheenjohtajan palsta	8	Kesälomalle, mökille?
4	Älä jätä koiraa autoon	9	Kuivumisen merkit koiralla
Saako koiralle antaa maitotuotteita?
5	Borrelioosi koiralla	10	Tiesitkö mistä koiran korvatulehdus voi johtua?
6	Haastattelussa koiratanssiharrastaja Mervi Tirkkonen	12	Koiran hampaat ja niiden hoito

Kannen kuva:
Tarja Nieminen

Ulkoasu:
Satu Rosenblad
satu.rose@gmail.com
2020

Kesäiset terveiset pentulaatikon ääreltä

Pitkästä aikaa saimme ihania valkoisia kleinspitzin pentuja.

Pentujen kysyntä on niin huijussa, etten muista koskaan nähneeni. Monilla on syynä korona, kun nyt on kotona niin voisi ottaa, mutta se työ myös jossain vaiheessa alkaa ja palautuminen normaali arkeen. Todella toivon, että silloin emme näkisi ennätysmäärää kodinvaihtajia.

Korona on muuttanut elämäämme monella tapaa viimeaikoina ja muutokset

tulevat varmasti myös jatkumaan.

Koiranäyttelyt ja muut kilpailut on peruttu tai muutettu loppuvuoteen, toivomme kaikki että uhkailtua kakkosaaltoa ei silloin tule tai viisaat tutkijamme keksivät rokotteen.

Koska näyttely, toko ym kisat eivät ole kaikille auki tänä vuonna, olemme päättäneet ne peruuttaa tältä vuodelta, muuten ne olisivat epäoikeudenmukaisia, vain ne jotka ovat alkuvuonna heti olleet aktiivisia saisivat helposti voiton.

Ensi vuonna mikäli kilpailu kausi on koko vuoden kilpailut jatkuvat normaalisti.

Tänä vuonna havaitsin että punkkeja oli jo huhtikuussa. Niitä on paljon, suojatkaa ehdottomasti koiranne, eläinlääkäriasemilta voi kyseisiä aineita hankkia.

Spitz show piti myös järjestää tänä vuonna, mutta sekin on koronan vuoksi jäissä, katsomme keväällä mikä on tilanne ja toimimme sen mukaan.

Oikein hyvää kesää kaikille!

terveisin Eija

Älä jätä koiraa autoon

Tavallisimmin lämpöhalvaus uhkaa, kun lemmikki jätetään kesällä suljettuun autoon.

Koiran ja kissan normaali ruumiinlämpö on 38–39 astetta. Ruumiinlämmön kohoaminen yli 41 asteen on lemmikille hengenvaarallista.

Autossa sisälämpötila nousee aurinkoisella säällä nopeasti vaarallisen korkeaksi. Muita uhkaavia tilanteita ovat rasitus kuumassa ja kosteassa säässä, eläimen jättäminen aurinkoon ilman vettä ja riittävää varjoa sekä liika saunominen.

Lämpöhalvauksen oireet Oireina ilmenee voimakasta läähätystä, levottomuutta, kuoilaamista, hoipertelua. Lisäksi limakalvoilla etenkin ikenissä havaitaan sinertävä, purppura tai kirkkaanpunainen väritys.

Koiran lämpöhalvaus on ehkäistävissä

Koira, tai mitään muutakaan lemmikkiä, ei tulisi koskaan jättää sellaiseen tilaan, jossa sillä ei ole mahdollisuutta vetäytyä varjoon. Tarhassa tai pihalla oleilevalla koiralla tulee olla myös viileä tila, mihin siirtyä. Auringossa oleva auto on koiralle surmanloukku,

sillä lämpötila auton sisällä nousee nopeasti yli neljäkymmenen asteen. Älä siis jätä koiraa kesällä autoon, vaikka olisit vain hetken poissa. Huolehdi koiran viilennyksestä myös ajaessa suojaamalla sen olinpaikka suoralta paisteelta ja pitämällä taukoja riittävän usein.

Koirat, joilla on sydänvika tai rakenteellisia hengitysvaikeuksia (lyt-tykuono) ovat muita

alttiimpia lämpöhalvaukselle. Pennut ja vanhat koirat ovat terveitä aikuisia herkempiä lämmön vaikutuksille. Koiria, joilla on erityisen suuri riski sairastua lämpöhalvaukseen, ei kannata rasittaa vuorokauden kuumimpien tuntien aikana. Niiden olinpaikaksi kotona pitäisi valita mahdollisimman viileä alue, jossa on hyvä ilmanvaihto.

Terveen, aikuisen koiran kanssa uskaltaa liikkua lämpimälläkin ilmalla, kunhan totuttaa koiran lämpöön vähitellen, tarkkailee koiran vointia ja muistaa huolehtia siitä, että se juo tarpeeksi. Jos koira ei itsenäisesti lisää juomistaan, sen ruuan sekaan voi lisätä nestettä. Helteessä liikkumisen jälkeen koiran tulisi saada juoda ja levätä viileässä. Luonnonvesissä uiminen on kesällä turvallinen kuntoilumuoto ja myös hyvä tapa palauttaa treenissä tai lenkillä lämmennyt koira.

Lähde; <https://evidensia.fi/hoitovinkit/lampohalvaus/>

Lämpöhalvauksen ensiapu

- **SIIRRA** lemmikki pois kuumasta ympäristöstä.
- **LAITA** viileitä ja märkiä pyyhkeitä pään ja kaulan ympärille sekä nivusiin, kainaloihin ja vatsan alle.
- **KASTELE** tassut, vatsanalus ja korvalehdet viileällä vedellä.
- **KOHDISTA** viilentävä ilmapuhallin eläimeen päin.
- **MITTAA** lämpö peräsuolesta, mikäli mahdollista. Kun ruumiinlämpö on alle 39 astetta, keskeytä viilentäminen.
- **ÄLÄ** upota eläintä jääkylmään veteen.
- **ÄLÄ** anna kuumetta alentavaa lääkettä.
- **TARJOA** vettä, mutta älä pakota juomaan.
- **ENSIIVUN** jälkeen eläin on syytä viedä eläinlääkärille

Borrelioosi koiralla

Borrelia burgdorferi-bakteeri leviää Suomessa puutiaisten välityksellä ja saattaa aiheuttaa etenkin ihmisillä borrelioosi- sairautta. Myös koirat voivat saada tartunnan, mutta bakteeri aiheuttaa harvoin koiralle oireita tai ongelmia, sillä koiran elimistö pystyy useimmiten nujertamaan tartunnan itse.

Borrelioosi-taudin ympärillä käydään joka vuosi kiivas-takin keskustelua mutta on erittäin epätavallista, että koira sairastuisi Suomessa kyseiseen tautiin. Borrelia-bakteeri tarttuu puutiaisten välityksellä. Vasta-aineita bakteeria vastaan voi esiintyä terveillä koirilla mutta tämä ei tarkoita sitä, että koira olisi sairas vaan ainoastaan sitä, että koiran elimistö on ollut joskus tekemisissä bakteerin kanssa ja elimistö on torjunut infektion.

On siis tavallista, että koiralla on borreliavasta-aineita mutta epätodennäköisempää on, että koira olisi sairas tämän takia. Borreliosista on julkaistu useampia tutkimuksia, joiden mukaan on epävarmaa, aiheuttaako eurooppalaistyypinen borreliabakteerin muoto kyseistä sairautta koiralla ylipäätään.

Aiheuttaja

Bakteerit, jotka aiheuttavat borrelioosia, kuuluvat ryhmään Borrelia burgdorferi sensu lato ja tämä ryhmä kuuluu spirokeettabakteereihin. Spirokeetat ovat ryhmä bakteereita, joilla on spiraalinen muoto. On olemassa monta alaryhmää Borrelia burgdorferi sensu lato -ryhmään kuuluvia bakteereita ja

ne bakteerityypit, jotka esiintyvät Suomessa ja Euroopassa, eivät ole samaa tyyppiä kuin esim. USAssa yleisimmimmin esiintyvä tyyppi. Näin ollen oletus on, että tästä syystä sairauden oireet USAssa eroavat oireista, joita esiintyy Euroopassa.

Borrelioosi tarttuu puutiaspuureman välityksellä. Puutiasen on imettävä verta 1-2 vuorokauden ajan, jotta tartunta voi siirtyä koiraan. Käytännössä tällä ei tosin ole merkitystä, sillä puutianen on hyvä poistaa heti sellaisen havaittuaan.

Taudin itämisaika eli se aika, mikä kestää tartunnan saamisesta oireid alkamiseen, voi olla useita kuukausia.

Oireet

Suurin osa koirista, jotka saavat tartunnan Euroopassa ja Suomessa yleisimmin esiintyvistä bakteerista eivät sairastu, sillä koiran elimistö pystyy tehokkaasti vastustamaan tautia. Kokeellisesti aiheutetuissa infektioissa oireena ovat olleet kuume, huonontunut ruokahalu ja nivelkivut. Kokeessa näitä oireita esiintyi ainoastaan pennuilla ja ne hävisivät itsestään ilman lääkitystä. Aikuiset koirat, joille aiheutettiin kokeellisesti infektio, muodostivat vasta-aineita bakteeria vastaan mutta eivät sairastuneet.

Borreliatartunnan selvittämiseksi on olemassa useita menetelmiä:

- Niin sanottua PCR-tekniikkaa voidaan käyttää eristettäessä borrelian DNAta (perimää) tartunnan saaneen koiran iholta läheltä oireilevaa niveltä tai nesteestä, joka on eristetty oireilevan nivelen nivelpussista. Kyseinen menetelmä ei kuitenkaan ole varma, sillä tulos voi olla negatiivinen, vaikka koiralla olisi oireita ja toisaalta positiivinen, vaikka koira ei olisi sairastunut borrelioosiin.
- Verinäytteestä voidaan tutkia, onko koiralla vasta-aineita borreliabakteerille. Jos saadaan negatiivinen tulos (vasta-aineita ei löydy) voidaan useimmiten todeta, että koira ei ole saanut borreliositartuntaa. Jos kuitenkin saadaan positiivinen tulos (borreliavasta-aineita löytyy verestä) ei tämä automaattisesti tarkoita, että koira sairastaisi borrelioosia (suurin osa koirista, jotka ovat olleet kontaktissa borreliabakteerin kanssa, eivät sairastu). Vasta-aineet veressä säilyvät useita vuosia sen jälkeen kun koira on ollut kontaktissa borreliosibakteerin kanssa ja useimmiten siis nujertanut sen.

Diagnoosi

Borreliosidiagnoosiin pääsy on haastavaa. Koska borrelioosi on harvinainen sairaus koirilla Suomessa, on eläinlääkärin ensisijaisesti yritettävä poissulkea muut mahdolliset sairaudet. On todennäköisempää, että koiralla, jolla on huonontunut ruokahalu, nivelkipuja ja kuumetta, on jokin muu oireisiin liittyvä taustasy, kuin borrelioosi. Ensisijaisesti pitäisi siis etsiä syytä muualta, ennen kuin epäillään borreliatartuntaa.

Hoito

Borrelioosiin koiralla ei ole olemassa selkeästi määriteltyä hoitoa, koska sairauden diagnosointi ylipäätään on varsin epävarmaa. Usein oireet häviävät itsestään, kun kyseessä se borreliosin muoto, joka on yleinen Suomessa.

Jos eläinlääkäri kuitenkin päättää aloittaa hoidon, käytetään antibioottia pitkänä kuurina. Borreliositartunnan saaneet koirat vastaavat useimmiten hyvin hoitoon 24-48 tunnin sisällä.

On tärkeää muistaa, että antibioottilhoidon aikana koira muuttuu useimmiten pirteämmäksi ja iloisemmaksi riippumatta oireiden aiheuttajasta. Se, että koiran vointi muuttuu paremmaksi antibioottilhoidon aikana ja palautuu taas huonommaksi kun lääkitys lopetetaan EI siis kerro siitä, että koiran huonovointisuus aiheutuisi borreliosista vaan enemmänkin siitä, että koiran oireiden taustalla on jotakin muuta.

Ennaltaehkäisy

Ainoa tapa ehkäistä borreliatartunta on välttää puutiaisia. Koska puutiasia on lähes kaikkialla on tämä kuitenkin hankalaa. Koira tulisi suojata puutiastartuntaa vastaan niin huolellisesti kuin mahdollista. Apteekista voi ostaa erilaisia reseptivapaita puutiaistartuntaa ehkäiseviä valmisteita, liuoksia tai sumutteita. On myös olemassa pantoja, jotka pikkuhiljaa usean kuukauden ajan erittävät ainetta puutiaisia vastaan. Lisäksi on olemassa reseptillä saatavia, suun kautta annettavia purutabletteja.

Mikään valmisteiden vaikutus ei kuitenkaan ole 100%, joten on hyvä ottaa tavaksi tarkastaa koira puutiaisten varalta joka ilta.

Markkinoilla on rokote koiralle borrelioosia vastaan. Usean maan viranomaiset arvioivat kuitenkin rokotteen hyödyn olevan tällä hetkellä varsin rajallinen.

lähde; <https://firstvet.com>

Haastattelussa koiratanssiharrastaja Mervi Tirkkonen

Kerro kuka olet ja mistä tulet?

Mervi Tirkkonen, juuriltani karjalaisrikasteinen savonmu-
an tyttö - Heinävedeltä syntyisin,
Jyväskylään opiskelemaan aikoinaan
tullut - sitten uudemman kerran Itä-Suomen
turneen tehnyt, ja nykyisellään jälleen
Jyväskylän kupeessa, Hanka-
salmella asuva.

Miten oma koiraharrastuksesi on alkanut?

Ensimmäinen ihan oma koirani oli Haku - semmoinen ”perussekapystrykorva”, minkä sain jo alle kouluikäisenä, eli yli 50 vuotta sitten. Se se minulle opetti sen, mitä koiruus on - ihan riippumatta koiran ulkoisista ominaisuuksista tai lajilahjakkuuksista, koiruus on koiruutta, ja sitä on syytä arvostaa ihan sen itsensä vuoksi. Yhteiselo ja yhteistyö on molemminpuolista luottamusta ja sitoutumista. Lajien välistä sielunkumppanuutta. Harrastaminen ja kilpaileminen on vaan yksi muoto harjoittaa tätä kumppanuutta. Hakun jälkeen sitten onkin ollut elämässäni melkein aina joku/joitakin koiria - väliin enemmän, usein vähemmän harrastuskoiria, mutta koiria kumminkin. Varsinainen harrastaminen isolla/isohkolla H:lla alkoi 90-luvulla, agiilityllä. Todella kauan en muita lajeja oikein tajunnut olevankaan, enkä oikein osannut niitä arvostaakaan: ”aksasta saa kovimmat kiksit” sanon yhä, vaikka kisalajikirjoni onkin nykyisellään jo laajentunut ”täyskädeksi”: agiilityn lisäksi ja melkein ohi sen on noussut tutustumisjärjestyksessä luettellen rally-toko, toko, koiratanssi ja nose work. Höntäsäilien vähän muutakin lajeja, kun kiva on kokeilla kaikenlaista, ja jos koira sattuu lajista tykkäämään, niin voihan sitä sitten tehdä vähän enemmänkin.

Miten/mistä keksit lähteä tanssimaan koiran kanssa?

Olin kyllä seurannut hieman koiratanssia ”sillä silmällä”, sillä koiraurheilun ja estraditaiteen yhdistäminen on mielestäni erittäin kiehtova ajatus. Olen ”siiviiliamatiliani” kulttuuritoimija kuitenkin. Ihan siitä, mitä videoita näin, ei kipinä kuitenkaan vielä iskenyt - lähinnä päällimmäiseksi tunteeksi kun nousi myötäähäpeä: ”Missä tuossa on se tanssi?” Nyt, kun lajia on itsekin harrastanut, huomaa ettei näiden - koirankoulutuksen ja puhuttelevien koreografioiden loistokkaan

esittämisen yhdistäminen todellakaan mikään helppo juttu ole. Nyt hävettää - jos hävettää - vain omasta puolestani, ja useimmiten teen melko lailla häpeilemättä sen, mitä tekemään kykenen, jo itsekin. Sen osaa, minkä osaa - ja suunta on eteenpäin, oppimaan lisää, taitamaan tarkemmin tälläkin taiteen saralla.

Oma murtautumiseni lajiin tapahtui lopulta melkoisena hyökynä ja rytinällä. Olen utelias, periaatteella ”kaikkeaa on kokeiltava paitsi kansantanssia” - ja sitäkin olen kokeillut. Mahdollisuus lajikoiteiluun tuli melko yllättäen, kun vakitreeneipaikkani Koirakeskus Haukkuvaaran tiloissa Jyväskylässä oli Westie ry:n järjestämä koiratanssipäivä, ja ”pahimmoilleen” jäi pari paikkaa muillekin kuin sen seuran jäsenille. Sinne! Toisella kentällä oli Salla Haavisto kouluttamassa kisaavia koirakoita, toisella kentällä Ulla Rosenlund piti tutustumiskurssia meille. Kivaa, niin kivaa - voi että se oli kivaa! Omat koirat äänestivät heti, että tätä on jatkettava! Ullaa olenkin vuoroin ”syytellyt”, vuoroin kiitellyt lajiin kiskomisestani.

Oli siis oitis alettava selvittää, mistä lähiseuduin lisää koulutusta tähän lajiin saisin, ja Keski-Suomen Kennelkerholtahan sitä sai: Maija Asp oli sinne luonut hyvän järjestelmän, ja hän kehotti ensin menemään Heli Nousiainen juuri alkavalle peruskurssille. Sinne siis!

*Treenihassutteluja omien koirien kanssa (Lili ja Malti)
K-S kennelkerhon hallilta, Kuva: Mari Kautto*

Edelleen oli kivaa - ja huomasin ”jotenkin kummasti” uteliaisuuttani jääväni jo melko aikaisessa vaiheessa myös seuraamaan heti peruskurssin jälkeen olleen kilpailuryhmänkin harjoituksia. Sillä tiellä ollaan... Kun Maijan motivoimana ja mukavan treeniporukan tukeamana jo heti saman vuodenvaihteen kotikisoihin uskalsin, ja niissä jopa toiselle koiralleni kumakin myönnettiin, niin koukussa oltiin, ja pahasti.

Kauanko olet harrastanut koiratanssia?

Koiratanssinut olen vasta näiden nykyisten koirieni, Lilin ja Maltin kanssa - eli omakohtaisella kokemuksellani en kykene vielä kovin kehuskelemaan. Aloitimme vuonna 2016, kisasimme ensimmäisen kerran 28.1.2017. HTM on ollut kumpaisellakin koiralla päälaji, vähän kokeiltu ja makusteltu toki FS:ääkin. Treenaamme nykyisellään K-S Kennelkerhon omatoimisissa kisaryhmässä, sekä Pop Dog ry:n porukoissa.

Minulla lähes kaikissa harrastuksissani ja aina oman kisaamisen ja harrastamisen ohien tai lisäksi kuuluu harrastaa myös lajia laajemmalla katsoen. Koiratanssin koetoimitsijakurssille hakeuduin melko pian oman harrastuksen alettua, ja koulutusohjaajakurssillekin heti kun

se minulle mahdolliseksi tuli. (kortit v. -17 ja -19) Pidän nimittäin tärkeänä aina yrittää ymmärtää ”lajivillakoiran ydintä” ja olla omalta osalta edesauttamassa kunkin lajin tunnettuutta ja pysyvyyttä: kisoja ei ole, jos kukaan ei niitä järjestä - koulutuksia ei ole, jos kukaan ei uskalla alkaa kouluttaa.

Kenelle koiratanssi sopii?

Koiratanssi onneksi on monimuotoinen laji - ja siten voidaan hyvällä syyllä sanoa, että kenelle vaan. Rotukirjo on runsas ja ihmistenkin niin ikä- kuin ulkomuotohaitari niin ikään. Omat tavoitteet kun kirkastuu, niin sitten toki on tarkemmin katsottava, miten itselle ja koiralle ne tavoitteet omien edellytysten ja ominaisuuksien suhteen sopivatkaan, ja miten sen oman parhaimpansa koirakkona esiin saisi tuoduksi, ja heikkoutensa peitettyksi.

Vaaditaanko koiralta jotain erityistä tähän harrastukseen?

”Alussa on asenne, aina” - toki muissakin koiraharrastelajeissa koirankin osalta, mutta tässä lajissa jos asenne, so. motivaatio tehdä mitä vaan oman ohjaajan kanssa, ”aivojen yhteys ja sielujen sopusointu” ei synny, niin se näkyy kyllä oitis. Koirakko on tässä tanssiPARI - ja ensisijaista on iloinen yhteys sen tiimin välillä.

Koiran on luotettava ohjaajaansa, ja ohjaajan koiraansa. Tämä on ensisijaista - ja vaikka ohjaaja kilpailuissa miten jännittäisi, on koiran sitäkin seikkaa siedettävä, suorastaan tuettava ohjaajaansa. Pakotteilla se vaan ei tässä lajissa toimi - ei kerta kaikkiaan toimi.

Jos koira on oppinut vain tietynlaisen elekielen ihmiseltään, vaatii se ihmisen "outous" joillakin koirilla paljonkin siedättymistä. Jos taas koiran on alusta pitäen ollut helppo pelleillä ja leikkiä ihmisensä kanssa, on se hyvä pohja esiintymisenkin treenaamiseen. Koiran on vapaana (hihnatta) ja vapaaehtoisesti kyettävä valitsemaan oma ohjaajansa muiden houkutusten sijaan, jotta samassa tanssikehässä pysytään - jopa jotain sielä yhdessä tehdään ja katsojille miellyttäviltä näytetään.

Onko jotain, mikä estää harrastuksen kokonaan, esim koiran terveydentilassa?

Lajissa noudatetaan samoja periaatteita kuin muissakin koiraharraste-/kilpailulajeissa. Lähtökohdin: kilpailla saa vain terveellä koiralla! Mitään, mikä koira vahingoittaisi, tai mitään, mikä olisi eläinsuojelulain vastaista, ei saa tehdä. Tästä syystä lääkityksiin on anottava poikkeusluvut ja doping-varaajoja on noudatettava, ja esim. tyvistetyt koirat ovat kilpailukiellossa siinä missä muissakin Kennelliiton ja Palveluskoiraliiton alaisissa lajeissa. Kilpailukiellon voi saada myös aggressiivinen koira. Alaikäraja kilpailuissa koiralle on 12 kk, yläikärajaa ei ole. Ihmisillä ikärajoja ei ole, mutta alaikäisen ohjaajan koiran kilpailukelpoisuudesta vastaa hänen huoltajansa.

Liikkeitä ei ole määrätty - muutoin kuin HTM-positioiden osalta - joten käytännössä: kun on tarkkana sen kanssa, että ei teetä omalla koiralla mitään mikä voisi sen terveyttä uhata tai olisi liian riskialtista (vaikka kuinkakin näyttävää muutoin olisi), voi viisaudella rakentaa koreografian siis melkein koiralle kuin koiralle - ynnä ihmiselle kuin ihmiselle. Yksilöllisyys ja luovuus on kunniansa - ei koirakkojen toisiinsa vertailu liikkeitäin, vielä vähemmän rotutyyppitään.

Vireen hallinnan kannalta laji kuitenkin on haasteellinen - ideaali tilanteessa koiran suhde/kontakti niin ohjaajaan kuin musiikkiinkin säilyy rikkoutumattomana koko koreografian ajan. Koira ei

saisi paineistua, stressaantua, haukkua, luovuttaa... joten sanoisin, että jos koirasta homma ei ole kivaa, tai sitä ei saa koiralle kivaksi, ei laji ole sille koiralle sopiva. Jos ihminen puolestaan ei millään opi sietämään sitä, että on esiintyessään arvostelun alainen aivan samassa määrin kuin koiransakin, ei tämä laji ehkä sovi sille ihmiselle. Tuomarille (ja yleisölle) pitäisi kyetä luomaan illuusio, että sielä estradilla ollaan mielellään ja sieltä saadaan näytetyksi liikekieltä, mikä on musiikin tunnelman kanssa yhtenevä - ei tunnetta siitä, että koira on alistainen ja kovin käskytetty. Tämä on lajin erityishaaste verrattuna muihin koiraurheilu- ja harrastelajeihin. Siksi sanoisin, että jos ohjaajan ja koiran suhde ei lähtökohdissaan toimi - niin ei se kyllä toimi esiintymistilanteessakaan. Niin koiran kuin ohjaajankin pitää kyetä sietämään esiintymisjännitystä - tai oppia pikkuhiljaa, kisa kisalta pitämään siitä.

Miten tanssillinen sitten niin ohjaajan kuin koirankin on oltava niin fyysisiltä ominaisuuksiltaan kuin rytmijaisuudeltaan?

En ole tavannut yhtään "täysin musikaalilientä" ihmistä. Enkä liioin sellaista, millä olisi "vain kaksi vasenta jalkaa". Tämähän on kehitettävissä oleva ja viimekädessä koreografialla ratkaistavissa oleva asia. Jos ohjaaja ei kerta kaikkiaan kykene liikkumaan muutoin kuin marssimalla, niin sitten kannattaa ottaa omaan koreografiaansa se marssimusiikki. Jos ohjaaja ei vaan millään löydä kappaleesta rytmiä tai kuule iskuja tai kappaleen rakennetta, niin sitten pitää ottaa teema toisaalta: monella onkin koreografia ennemminkin näyttämöllistetty tarina, jota musiikki tukee. "Puhdas" tanssi ja "puhdas" teatterinomainen esitys eivät ole toinen toistaan arvokkaampia. On vaan saatava koko kokonaisuus toimimaan yleisölle/tuomarille nautittavaksi nähtäväksi. Tanssiparissa koira kuitenkin on se ykkönen, jota pitää tuoda enemmän esiin, vaikka ihminen "viejän" roolissa onkin. Jos jalka ei ihmisellä nouse ballerinan tavoin, niin ei haittaa: Pitää ottaa sellainen teema ja musiikki, joka ei sitä vaadi. Mielenkiintoisinta nähtävää mielestäni saa aikaan, kun oman liikekielensä alkaa tunnistaa ja sitä on valmis kehittämään. Kuitenkin: Jos valitun musiikin rytmi ei istu koiran luontaiseen liikerytmiin,

näyttää huonolta hyväkin koiran liikkuminen. Siis: musiikin valinnalla on merkitystä - ja tässä kannattaa käyttää kavereidenkin korvia apuna tai videoita omia treenejään ja kokeilla useampia musiikkivaihtoehtoja.

Toki harrastaa voi kisaamatta, ilman kilpailullisia tavoitteita, tai tukilajina jollekin toiselle lajille. Semmoisena iloisen yhteisen tekemisen muotona koiratanssi kyllä sopii kenelle vaan, aivan kenelle vaan. Esimerkiksi: Käsitys seuraamisesta laajenee: positioita - siis perusseuraamispaikkoja - koiratanssissa on 10, tokossa vain 1 - joten vasemmalla jatkuvasti seuraavalle koiralle käy hyvin vaihtelusta seurata oikealla, poikittain, nenä toiseen suuntaan kuin ohjaaja ja siten HTM toimii hyvänä virkistäjänä ja kehon tasapainottajana. Oppimisen oppiminen tehostuu: FS:n tavoin temputtamalla haastetaan ja kehitetään "koirakkokuplaa" ja saadaan mukavia välipaloja muuhun tekemiseen jo ihan nuorelle tai tosi vanhallekin koiralle.

Pääseekö kuka vaan mukaan lajin pariin vai vaatiiko seuran jäsenyyden?

Riippuu seurasta. Useimmilla seuroilla on esim. kursseille alempi jäsenhintaa ja isompi hinta ei-jäsenille. Jäsenyyttä kyllä yleensä pidetään suotavana, ja saatetaan vaatia kisaryhmissä olevilta. Koirakoulut eivät jäsenyyksiä vaadi - vaan tarjoavat koulutuksia ympäri Suomen kenelle vain. Kilpailulisenä SPKL:stä ilman jonkin tietyn seuran edustusveloitetta, joten seurajäsenyys ei ole pakollinen. Kilpailevan koiran on lisäksi oltava Kennelliiton jossakin rekisterissä, tunnistusmerkitty ja ohjeiden mukaisesti rokotettu. Roturajoituksia ei ole - ja FIX-tai EJ-rekisterissä olevat (esim. sekarotuiset) kilpailevat tasaveroisina jalostusrekisteriläisten kanssa samoin kuin tokossa ja rally-tokossakin. Valioitumaan pääsee (toistaiseksi) vain näyttelytuloksenkin omaava, mutta vastaavat sertit ja koulutustunnukset voi hankkia muutkin niin FS:ssä kuin HTM:ssäkin.

Onko kyseessä kilpailulaji vai voiko käydä vain omaksi iloksi?

Sekä että. Ilman muuta! Jos tykkäät jammailla itsekseksi, mikset jammaillisi koirasi kanssa? Useimmista koirista se näyttää olevan kivaa. Ei kaiken aina

tarvitse niin vakavaa olla! Moni kuitenkin "ihan vaan omaksi iloksi" aloittanut omaksikin suureksi hämmästyksekseen löytää itsensä kilpailuihin ilmoittautumasta. Kilpailuissa nimittäin yleensä on oikein mukava henki, joten kummasti ensin aikansa, vaikka talkoiltuaan huomaa omaakin kisajalkaansa alkaneen kutkuttamaan. Kisaryhmissä useimmilla on se kisatavoite, ja kun halliaikaa on käytössä rajoitetusti, on sitten vähän ikkuinen ongelma, että minne treeniryhmään mukaan mahtuu. Koreografioiden rakentaminen on yksilöllittäin aikaa vievää, ja niiden koreografioiden liikkeiden vaatima hiominen kisakuntoisiksi niin ikään. Kuitenkin on hyvinkin menestyneitä ihan itsekseenkin treenaajia, yhä. Vinkkejä itsenäiseenkin treeniin löytää paitsi nettikursseilta, myös jaetuista kisavideoista. Laji on kuitenkin niin monisyinen, että paremman alun harrastukselleen uskon saavan sen, joka jollekin kurssille ensin menee/tulee.

Mistä voi kysyä lisätietoa lajista?

Hyvä tietolähde on valtakunnallinen, yksinomaan tämän lajin seura, TahtiTassut ry - sillä on mukavat FB-sivutkin. Siellä usein ilmoitellaan eri puolilla Suomea olevista muidenkin järjestämistä kursseista ja teemapäivistä - niistäkin on kiva aloittaa. Palveluskoiraliiton virkku.net - kilpailujärjestelmästä löytyy lajin säännöt ja kilpailuohjeet ja kilpailut lisätuttuina - ja joka kilpailuissa on ilmoitusten vastaanottaja/informaattori. Hän aina varmuudella tietää, kuka siinä järjestävässä seurassa tietää.... ja sitten vaan rohkeasti kyselemään!

Paikallisesti täällä Keski-Suomessa kannattaa kysellä meiltä eri seuroissa nimetyiltä lajivastaavilta ja/tai kouluttajilta. Pisin traditio lajin koulutuksessa lienee Keski-Suomen Kennelkerholla, ja sieltä löydyn ainakin minä mielelläni lisätietoa antamaan (ps. kannattaa seuran www- ja FB-sivuilta seuralla milloin on seuraava tutustumispäivä ja alkavia kursseja viikkokoulutusten lisäksi). Muita lähiseuroja, joissa tiedän koiratanssikoulutusta olleen tai olevan tulossa ovat ainakin PopDog ry, Hankasalmen kennelkerho ja Laukaan koiraharrastajat.

Haastattelija Marja-Liisa Riikonen, kuva Mervin kotialbumi

Kesälomalle, mökille?

Lemmikin kanssa sattuu ja tapahtuu. Matkalla mukana olisi hyvä olla ns. ”häätä apu” mukana, tässä eläinlääkärin vinkit ensiapulaukun kokoamiseen haavereiden varalle.

– Itse pidän tärkeänä osana koiran ensiapulaukkuun vatsalääkkeitä, muun muassa ripulilääkettä, koska maistiaiset grilliherkuista tai ”herkkujen” tonkiminen maastosta voivat aiheuttaa koiralle vatsavaivoja, muistuttaa sisätauteihin perehtynyt pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri **Laila Castrén** Evidensia Finnoosta.

– lämpömittari on tärkeä. Koiran normaali ruumiinlämpö on 38–39 astetta, mutta esimerkiksi kuumassa autossa lämpö voi nousta nopeasti vaarallisen korkeaksi, yli 41 asteeseen.

Takaa turvallinen kesälomareissu koirallesi ja pakkaa ensiapu-laukkuun ainakin nämä:

- Typpäkärkiset sakset
- Sivuleikkurit
- Pinsetit
- Punkkipihdit
- Kuumemittari
- Kertakäyttöhanskoja
- Kylmäpussi
- Lämpöpeite
- Kirvelemätön, antiseptinen puhdistusaine
- Haavavoide
- Tassuside-/haavatarvikkeet: haavateippi, haavaside, sidetaitos, joustava sideharso, kipsinalusvanu, itseliimautuva tukiside, esim. Coban, VetFlex, kauluri estämään haavan nuoleminen
- Lääkehiili (rakeet), 3 % vetyperoksidi-liuos sekä ruisku myrkytysten varalle
- Tankoparsa (säilyke) ensiavuksi terävien esineiden syömiseen
- Parafiiniöljy

Hyödyllisiä voivat olla myös:

- Suolistohäiriöiden hoitoon tarkoitettu valmiste
- Silmähuuhde/keittosuolaliuos
 - Korvahuuhde
 - Punkkikarkoite
 - Tiheä kampa

Lähde: <https://evidensia.fi/hoitovinkit/ensiapulaukku-koiralle>

Kuivumisen merkit koiralla

Etenkin oksentelun ja/tai ripuloinnin yhteydessä herää kysymys, onko koiran elimistö mahdollisesti kuivunut siten, että koira tarvitsee nesteytyshoitoa joko suun kautta omistajan antamana tai klinikalla. Mutta mistä tietää, onko koira kuivunut? Lue artikkelimme ja opettele tunnistamaan elimistön kuivumisen merkit koiralla.

Mitä on elimistön kuivuminen?

Koiran elimistö voi kuivua, jos nestettä menetetään tavalla tai toisella enemmän kuin sitä saadaan ravinnosta. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi:

- Pitkään jatkuva vesiripuli
- Toistuva oksentelu
- Lämpöhalvaus
- Voimakas, pitkäkestoinen fyysinen rasitus

- Munuaisten vajaatoiminta
- Tiettyt vakavat sairaudet ja yleistilat

Vaikka koiralla olisi jokin edellä luetelluista sairauksista ei se kuitenkaan automaattisesti tarkoita, että koiraa uhkasi elimistön kuivuminen, ainakaan välittömästi. Kuivumisen riskiin vaikuttavat olennaisesti ainakin koiran ikä, mahdollinen aiempi sairaushistoria, paino sekä oireiden kesto.

Mitkä ovat kuivumisen merkit koiralla?

Kuivumisen merkkejä on hyvä oppia tarkistamaan jo siksikin, että ollessasi yhteydessä eläinlääkäriin osaat antaa tärkeää tietoa koiran tilanteesta. Seuraavassa on lueteltu keinoja, joilla koiran elimistön mahdollista kui-

vumista voi pyrkiä määrittämään kotona:

Ihopoimun palautuminen

Ota kiinni niskan yläpuolen nahasta ja nosta ylöspäin poimulle. Ihopoimun tulisi palautua heti takaisin paikalleen. Jos poimun palautumisessa kestää muutamaa sekuntia pidempään tai pomu jää koholle, voi se olla merkki kuivumisesta.

Limakalvot

Nosta koiran ylähuulta katsoaksesi suun, lähinnä ikenien, limakalvoja. Limakalvojen kuuluu normaalitilanteessa olla selvästi kosteat ja vaaleanpunaiset. Nahkeat/kuivat ja mahdollisesti vaaleat limakalvot ovat merkki kuivumisesta.

Kapillaarien täyttymisaika

Ikenissä on pieniä verisuonia, kapillaareja. Kapillaarien täyttymisaika (eli se aika, mikä kapillaareilla kestää täyttyä uudestaan verellä kun ne ensin painetaan tyhjäksi), mittaa koiran äärisverenkiertoa, joka elimistön kuivuessa hidastuu. Kapillaarien täyttymisaika tarkastetaan painamalla sormella koiran ientä esim. Yläkulmahampaan yläpuolelta pari sekuntia. Väriin tulisi palautua vaaleanpunaiseksi 1-2 sekunnissa. Jos limakalvot ovat kuivat ja nahkeat tai väri palautuu hyvin hitaasti vaaleanpunaiseksi täyttymisaikaa testatessa, voi se olla merkki kuivumisesta.

Maiju Tamminen
lähde; <https://firstvet.com>

Saako koiralle antaa maitoa ja maitotuotteita?

Osa koirista on hyvin herkkiä laktoosille ja/tai maitoproteiinille ja ne voivat näin ollen saada maitotuotteista samoja oireita, kuin maidolle herkkät ihmiset: ripulia, ilmavaivoja ja mahakipuja. On hyvin yksilöllistä, kuinka voimakkaita nämä oireet ovat.

Kun koiranpentu juo emonsa

maitoa, erittyä pennun ruuansulatuskanavassa laktaasi-nimistä entsyymiä, joka pilkkoo maidossa olevan sokerin (laktoosi). Näin pennun elimistö pystyy käyttämään sokerin hyväkseen. Kun pentu vieroitetaan emon maidosta, laktaasi-entsyymiin muodostuminen loppuu ja pilkkoutumatta jäänyt laktoosi aiheuttaa

laktoosi-intoleranssille tyypilliset oireet.

Koiralle ei koskaan saa antaa xylitolilla tai sorbitolilla makeutettuja maitotuotteita. Runsaasti tavallista sokeria sisältävät tuotteetkaan eivät ole hyväksi koiralle, eikä se tarvitse niitä mihinkään.

Pieniä määriä maitotuotteita

kuten juustoa, luonnonjugurttia tai piimää voi antaa koiralle silloin tällöin. Tällöin on kuitenkin oltava tarkkana: jos koiralle tulee minkäänlaisia ruuansulatuskanavan oireita (esim. löysä uloste, ilmavaivat), on maitotuotteiden antamisesta syytä pidättäytyä kokonaan.

lähde; <https://firstvet.com>

Tiesitkö mistä koiran korvatulehdus voi johtua?

Koiran ulkokorvan tulehdus on yleinen vaiva. Korvatulehduksen oireita ovat ulkokorvan punoitus, kutina ja erityys. Koira voi ravistella päätään tai kulkea pää vinossa ja korva voi olla kosketusarka.

Terve koiran korvakäytävä on puhdas ja kuiva ja korvakäytävän väri on pigmentistä riippuen vaaleanpunainen tai tumma. Käytävän pinta voi tuntua hieman vahamaiselta mutta korvissa ei ole näkyvää likaa eikä eritteitä. Likaisen korvan voi puhdistaa kotona siihen tarkoitettulla puhdisteella mutta aristava, punoittava korva kannattaa aina käydä näyttämässä eläinlääkärille.

Koiran välikorvantulehdus

Pitkittyessään ulkokorvan tulehdus voi levitä myös välikorvaan puhjenneen tärykalvon kautta. Välikorvan tulehdus voi harvinaisemmin johtua myös muusta kuin ulkokorvan tulehduksesta, kuten välikorvan kasvaimesta tai nenänielusta

nousevasta tulehduksesta. Hoitamattomana välikorvantulehdus ylläpitää myös ulkokorvan tulehduksesta. Välikorvan tulehduksen merkkejä voivat olla pään kääntyminen sivulle, tasapainohäiriöt ja kipu suun avaamisessa mutta kaikille koirille näitä oireita ei tule. Jopa puolella kroonisista ulkokorvan tulehduksista tode-

taan myös välikorvan tulehdus.

Korvan rakenne, lika ja kosteus voivat altistaa korvatulehdukselle

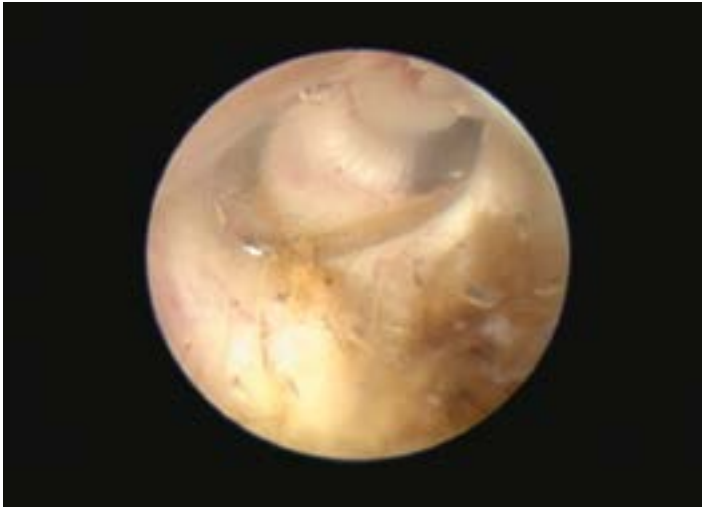
Koiran korvakäytävä on ihmisen korvakäytävää huomatt-

tavasti pidempi ja L-kirjaimen muotoinen. Korvakäytävissä on myös aina normaalisti jonkin verran karvoja. Korvakäytävän rakenteen takia sinne kertyy helposti kosteutta varsinkin kuumilla kesäilmoilla ja paljon uivilla koirilla. Lisäksi korviin voi joutua vierasesineitä, kuten heinän vihneitä tai ulkoloisia, kuten korvapunkkeja.

Korvakäytävää peittää samanlainen epiteelikerros kuin ihoa. Sen takia ihotulehduksia aiheuttavat sairaudet oireilevat myös ulkokorvan tulehduksia. Nykyisten tutkimusten mukaan luppakorvat eivät itsestään aiheuta enempää korvaongelmia vaan luppakorvaisilla roduilla on todennäköisesti enemmän muita tulehdukselle altistavia tekijöitä.

Korvakäytävä voi myös olla synnynnäisesti tai rotutyypillisesti ahdas, jolloin korvavaha ei poistu normaalisti korvakäytävästä. Myös toistuvat ulkokorvan tulehdukset ahtauttavat korvakäytävää, koska korvakäytävän seinämä paksuuntuu. Jos korvissa on hyvin runsaasti karvoja, kertyy erite helpommin korviin ja korvien puhdistaminen on vaikeampaa. Joillain roduilla, kuten amerikancockerspaniililla nähdään myös perinnöllisenä korvakäytävän seinämän rauhas-ten liikakasvua, mikä ahtauttaa korvakäytävää.

Videotähystyskuva koiran korvasta.

Monet sairaudet voivat altistaa korvatulehdukselle

Atooppisessa dermatiitissa ja ruoka-aineallergiassa ihon normaali suojakerros on puutteellinen ja tulehduksen välittäjäaineet aiheuttavat ihon punoitusta ja turvotusta sekä kutinaa. Sama tapahtuu myös korvakäytävän seinämässä, minkä takia allergisilla koirilla nähdään usein myös ulkokorvan tulehduksia. Jopa 20 prosentilla ruoka-aineallergisista koirista ainoana oireena ovat toistuvat korvatulehdukset. Lisäksi yleisiä puolustuskykyä alentavat sairaudet, kuten kilpirauhasen vajaatoiminta, voivat altistaa toistuville korvatulehduksille. Korvakäytävissä voi olla myös kasvaimia.

Korvakäytävässä on normaalisti jonkin verran bakteereita ja hiivaa. Niiden määrä lisääntyy nopeasti lämpimissä ja kosteissa olosuhteissa. Tällaiset olosuhteet muodostuvat koiran korvakäytävään, jos korviin pääsee toistuvasti vettä, korvakäytävä on ahtautunut jostain yllämainitusta syystä tai erite ei pääse pois korvakäytävästä esim. vierasesineiden tai liiallisten karvojen takia.

Korvakäytävään voi myös joutua bakteereja esimerkiksi likaisesta vedestä tai mullan ja vierasesineiden mukana. Lisäksi atopia tai ruoka-aineallergia, vierasesineet ja ulkoloiset aiheuttavat kutinaa, jolloin koira raapii korvia. Korvakäytävän iho voi mennä rikki, mikä pahentaa tulehdusta.

Bakteeri- ja hiivatulehdukset eivät tartu koirasta toiseen. Korvapunkit taas tarttuvat melko

helposti ja koira saa tartunnan useimmiten ulkona vapaasti liikkualta kissalta.

Miten koiran korvatulehdusta hoidetaan?

Ulkokorvan tulehduksen onnistunut hoito vaatii aina sekä tulehduksen että taustalla olevan syyn hoidon. Jos korvakäytävässä on runsaasti eritteitä, karvoja tai vierasesineitä, ne täytyy ensin poistaa. Tämä voidaan tehdä vastaanotolla tai joissain tapauksissa omistaja voi tehdä puhdistamisen kotona. Ulkokorvista otetaan sytologiset näytteet, jotka tutkitaan omassa laboratorioissa mikroskooppilla. Näytteistä voidaan todeta bakteeri- ja hiivatulehdus sekä korvapunkit. Tarvittaessa korvaeritteestä voidaan tehdä myös bakteeriviljely.

Tavallisimmin ulkokorvan tu-

lehdus hoidetaan paikallisesti korvatipoilla ja puhdistamista jatketaan vielä kotona tarpeen mukaan. Hoidon onnistuminen on tärkeää todeta kontrollikäynnillä lääkityksen lopulla. Ulkokorva voi olla niin turvoksissa ja kipeä tai niin täynnä eritettä, ettei tärykalvoa päästä tähyttämään ensimmäisellä kerralla. Tällöin koiralle voidaan määrätä suun kautta lyhyt kuuri kortisonia laskemaan turvotusta ja vähentämään kipua ja korvan tilanne kontrolloidaan muutaman päivän kuluttua.

Jos korvatulehdukset ovat toistuvia tai korvien erityis ei vähene kotipuhdistuksella, korvat huuhdellaan nukutuksessa. Korvahuuhtelun yhteydessä päästään tarkastamaan myös luotettavasti tärykalvo sekä mahdolliset merkit välikorvan tulehduksesta. Ahtaissa korvakäytävissä tai välikorvan tulehdusta epäiltäessä käytetään apuna videoskooppia, joka parantaa huomattavasti näkyvyyttä korvakäytävässä. Videoskoopin avulla päästään tarvittaessa ottamaan näytteitä tärykalvon läpi myös välikorvasta sekä huuhtelemaan välikorva ja laittamaan sinne lääkkeitä ohuen katetrin avulla.

Usein videoskoopitähystykseen yhdistetään korvien tietokoneomografia-kuvaus. Silloin saadaan paremmin tietoa mahdollisista kasvaimista tai eritteistä välikorvissa. Toistuvat välikorvan tulehdukset voivat levitä myös sisäkorvaan, mikä voi näkyä TT-kuvissa mm. luisten korvanosien paksuuntumisena. Korvien TT-kuvaus tehdään aina, jos suunnitellaan korvatulehduksien tai kasvainsairauksien kirurgista hoitoa.

Jos toistuvien tulehduksien syynä epäillään ruoka-aineallergiaa tai atopiaa, voidaan koiralle aloittaa eliminaatiodieetti tai määrittää mm. atopia-vasta-aineita verinäytteestä. Muita sairauksia epäiltäessä aloitetaan selvittely yleensä perusverinäytteistä.

Koiran korvien puhdistaminen

Puhdasta, tervettä korvaa ei tarvitse puhdistaa. Korvien toistuva puhdistaminen korvapuhdisteella voi jopa altistaa tulehduksille, jos korvakäytävä jää kosteaksi tai korvakäytävän iho rikkoutuu toistuvasta puhdistamisesta. Jos korvat kastuvat, ne kuivataan huolellisesti pumputilla. Jos korvissa on näkyvää likaa, kaadetaan korvakäytävä täyteen korvapuhdistetta. Sen jälkeen korvaa hierotaan hyvin tyvestä asti, jonka jälkeen annetaan koiran ravistaa ylimääräinen neste pois korvista. Lopuksi ulkokorvat puhdistetaan pumputilla, ei koskaan vanupuikoilla. Tarvittaessa huuhtelu toistetaan, kunnes korvakäytävästä ei nouse enää näkyvää likaa.

Kirjoittaja: Artikkelin kirjoittaja Pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri Varpu Kupiainen työskentelee Omaeläinsairaala Mevetissä. Hän on valmistunut eläinlääkäriksi v. 2004 ja hänen erityisenä mielenkiinnon kohteenaan ovat koirien ja kissojen ihosairaudet. Dermatologian lisäksi hän on erityisesti perehtynyt koirien ja kissojen sisätauteihin.

Pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri Varpu Kupiainen

Koiran hampaat ja niiden hoito

Koiran hampaiden määrä ja niiden puhkeaminen

Pikkupennulle maitohampaat alkavat puhjeta noin kolmen viikon iässä. Ylä- ja alaleukaan tulee kummallekin puolelle kolme etuhammasta, yksi kulmahammas ja kolme väliposkihampasta, eli maitohampaita on koiralla yhteensä 28.

Pysyvästä hampaista yleensä ensimmäisenä puhkeavat P1 hampaat ja sen jälkeen alkavat puhkeamaan maitohampaiden tilalle keskimmaiset yläetuhampaat. Kulmahampaat puhkeavat noin 4-6 kuukauden iässä. Maitohampaat ovat korvautuneet pysyvillä hampailla yleensä noin 7 kuukauden ikään mennessä. Yhteensä pysyviä hampaita on 42.

Maitohampaiden jääminen paikoilleen pysyvien puhjettua muodostuu ongelmaksi useimmiten pienillä koirilla. Tyypillisesti maitohampaiden jääminen paikoilleen on kulmahampaiden ongelma. Pysyvät yläkulmahampaat puhkeavat ylämaitokulmahampaiden etupuolella. Mikäli maitohampaat eivät irtoa, tulee kääntyä eläinlääkärin puoleen. Pysyvät alakulmahampaat puhkeavat alaimaitokulmahampaiden sisäpuolelle ja työntävät maitokulmahampaat pois sivullepäin. Mikäli hampaiden vaihdon kanssa on ongelmia kannattaa konsultoida eläinlääkäriä. Maitohampaiden jääminen voi aiheuttaa pysyvien hampaiden virheellisen asennon, joten tarvittaessa maitohampaat on poistettava pikaisesti.

Purentaviat

Purentaviat ovat koirilla valittavan tavallisia. Tavallisin purentavika on tilanne, jossa alakulmahammas painaa ylhäällä ikeneen tai jopa kitalakeen. Tilanne voi olla niin maitohammas- kuin pysyvähammaspurennassakin. Lisäksi tavataan mm. eriasteisia ylä- ja alapurentoja. Purentavian ollessa kyseessä on hyvä aina ajoissa konsultoida eläinlääkäriä, jotta koiralle voidaan tarjota tarvittava hoito. Purentavikojen hoidossa on useita eri hoitomuotoja, päätökset tehdään tapauskohtaisesti. Käy näyttämässä purentaa tarvittaessa jo maitohammasvaiheessa. Tarvittaessa potilas voidaan ohjata hampaisiin eri-

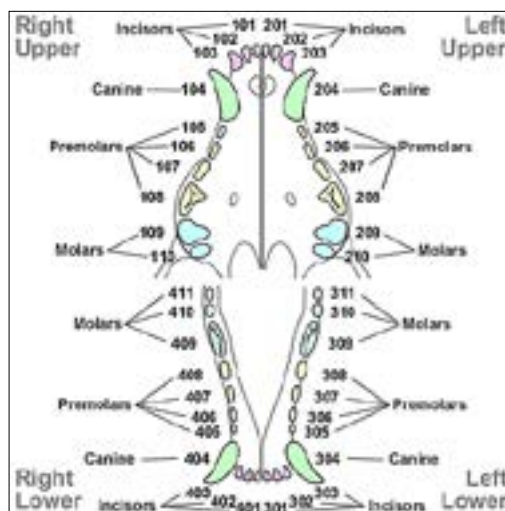

koistuneen eläinlääkärin jatkohoidettavaksi.

Plakki ja hammaskivi

Suussa on aina bakteereita. Elimistön omat mekanismit pyrkivät rajoittamaan bakteereiden kasvua ja välttämään infektiota. Mekaanista suojaa tuovat esim. syljen jatkuva virtaus ja ikenen epiteelin jatkuva uudistuminen. Limakalvojen runsas verisuonitus tuo veren puolustukselliset tekijät nopeasti vastustamaan infektiota. Lisäksi syljessä ja iennesteessä on monia bakteereita vastustavia tekijöitä. Hammas peittyvä välittömästi puhkeamisensa jälkeen syljen ja ruuansulatuksen glykoproteiineilla, polypeptideillä ja rasvoilla. Plakki hampaan pintaa muodostuu, kun tähän hampaan pintaan muodostuneeseen kerrokseen tarttuu bakteereita. Plakin lisääntyminen johtuu joko jo pinnassa olevien bakteerien lisääntymisestä tai uusien bak-

Suun kotihoito tulee aloittaa jo pennulla, vaikka aikuisella tai vanhuksellakaan se ei ole myöhäistä.

teerien tartumisesta. Kovettuessaan ja kerrostuessaan plakista tulee hammaskiveä. Vaarallisinta on plakin kertyminen ienrajaan ja ienrajan alapuolelle ientaskuun. Plakin vaikutuksesta ien alkaa tulehtua. Lievästi tulehtunut ien punoittaa ja/tai turvottaa, vakavasti tulehtunut ien vuotaa verta. Koiralla ikenen tulehdus alkaa nopeasti levitä parodontiitiksi. Parodontiitissa koiran hammasta ympäröivän kiinnityskudos tulehtuu, luuta häviää ja hampaan kiinnitys heikkenee. Lopulta hammas irtoaa ja putoaa pois.

Suussa oleva plakki ja hammaskivi toimivat bakteerilähteenä koko elimistölle. Tulehtuneen ikenen pienistä ienhaavoista bakteerit lähtevät helposti verenkiertoon. Suusta lähteneet bakteerit voivat aiheuttaa infektiota muissa elimissä, kuten

maksassa ja munuaisissa. Sydämen vajaatoimintaa sairastavalla eläimellä bakteerit voivat tarttua sydänläppiin ja siten pahentaa koiran sairautta.

Parodontiitti aiheuttaa koiralle epä mukavaa tunnetta suussa, tulehtuneet kudokset ovat kipeitä. Huolellisella kotihoidolla ientulehdus voidaan estää. Parodontiitissa kun luuta on hävinnyt, hoidon tarkoituksena on taudin pahenemisen estäminen.

Bakteerit aiheuttavat myös kariksen. Karies on kuitenkin koirilla huomattavasti harvinaisempi kuin ihmisellä.

Hampaiden hoito

Päivittäisellä hampaiden harjauksella voidaan ehkäistä plakin ja hammaskiven kertymistä, ientulehdusta ja parodontiittia eli hampaan tukikudoksen tu-

lehdusta (hammasta ympäröivän kudoksen tulehdus ja kuduskato) sekä hidastaa jo mahdollisesti olemassa olevien muutosten etenemistä. Säännöllinen yleisanestesiassa tehtävä hammaskivenpoisto ja hampaiden tarkastus on kuitenkin suositeltava tehdä rodusta riippuen 2-4 vuoden iästä alkaen tarvittaessa vuosittain. Hammaskiven poiston yhteydessä kartoitetaan hampaiden kunto, tehdään tarvittaessa hampaiden röntgenkuvaus ja

sovitaan tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Koiran hampaiden harjaus

Suun kotihoito tulee aloittaa jo pennulla, vaikka aikuisella tai vanhuksellakaan se ei ole myöhäistä. Koiralla hampaiden harjaus tulee aloittaa silloin kun hampaat ovat hyvässä kunnossa, koska tulehtuneet ikenet ovat arat ja harjaaminen tuottaa kipua. Keski-ikäisellä ja vanhalla eläimellä hampaiden harjaus on hyvä aloittaa sen jälkeen kun suu on tarkastettu ja puhdistettu eläinlääkärin toimesta.

Hampaiden harjaaminen tehdään säännöllisesti päivittäin.

Harjaam i -

sestä kannattaa tehdä toistuva rutiini, jonka jälkeen eläin palkitaan. Tarjolla on erilaisia harjoja ja sormiharjoja. Hammastahna tulee käyttää eläimelle tarkoitettua tahnaa. Ihmiselle tarkoitettua tahnaa ei saa käyttää! Tahnan merkitys on vähäinen, mutta tahnat ovat maustettuja ja tekevät usein harjauksesta mieluisamman. Hammastahna kannattaa puristaa syvälle harjaksiin, jolloin maku kestää pidempään eikä tahna häivy heti ensimmäisellä harjankosketuksella.

Hampaiden harjauksen opettelu tehdään asteittain edeten. Aloitetaan totuttamalla eläin ienrajan harjaamiseen yläkulmahampaan ienrajasta. Tästä edetään ylähampaiden ulkopinnoille, jonne kertyy useilla eläimillä eniten hammaskiveä. Yläulkopintojen harjaamisen sujuessa siirrytään

harjaamaan alahampaiden ulkopinnat. Suuta tulee usein hieman avata, jotta päästään harjaamaan ala M1 hampaan ulkopinta kunnolla. Ulkopintojen

jälkeen siirrytään harjaamaan sisäpinnat. Kaikissa opetteluvaiheissa kannattaa käyttää makupaloja tai muuta palkkiota oppimisen tehostamiseksi. Opettelussa edetään hiljalleen astettain, hosumalla ei hampaiden harjaamisesta, kuten ei muistakaan hoitotoimenpiteistä, tule mitään ja opetteluun kannattaa panostaa.

Hampaiden harjaaminen on ehdottomasti tehokkain keino estää plakin kertymistä. Mikäli harjaaminen ei syytä tai toisesta onnistu, on markkinoilla useita tuotteita joista voi olla hyötyä suun hoidossa, kuten puruluut, plakin ehkäisyyn tarkoitettu erikoisruokavaliot, klorheksidiiniipitoiset suuhuuhteet ja -geelit jne.

Vaikka hampaita harjataan säännöllisesti, plakkia ja hammaskiveä voi kertyä mm. ikenien alle ja hampaiden väleihin. Siksi säännöllinen harjaaminen ei poista säännöllisesti tehtävää hammaskivenpoistotarvetta. Hammaskivenpoisto ja suun tarkastus tehdään aina yleisanestesiassa.

*eläinlääkäri Saara Kauppila,
Koira-Kissaklinikka*

Aineistopäivämäärät

SAPY ry julkaisee sähköistä jäsenlehteä neljä kertaa vuodessa.

Julkaisemme lehdessä maksutta mm.

- Ulkomaan näyttelytulokset
- Valioilmoitukset
- Muut harrastustulokset
- Kennel-ilmoitukset
- Juttuja
- Kuvia

Materiaalin voit lähettää osoitteeseen
sapy.jasenlehti@gmail.com

**Lehden ilmestymisaikataulu
sekä aineistopäivät 2020:**

- **Lehti 1/20 - Maaliskuu**
Aineisto 21.2. mennessä,
LEHTI ILMESTYY 3/2020
- **Lehti 2/20 - Kesäkuu**
Aineisto 22.5. mennessä
LEHTI ILMESTYY 6/2020
- **Lehti 3/20 - Syyskuu**
Aineisto 21.8. mennessä LEHTI ILMESTYY 9/2020
- **Lehti 4/20 - Joulukuu**
Aineisto 27.11. mennessä LEHTI ILMESTYY 12/2020

Suomen saksanpystykorvaharrastajat SAPY ry

www.saksanpystykorvaharrastajat.com

Hallituksen jäsenet

Puheenjohtaja
Eija Tuominen
sapy.puheenjohtaja@gmail.com

Marja-Liisa Riikonen, sihteeri
Jaana Kuisma
Anna-Kaisa Jyrkkänen
Maarit Valaskari
Satu Rosenblad
Marika Koivisto, varajäsen
sapy.hallitus@gmail.com

Rahastonhoitaja, jäsensihteeri, varapuheenjohtaja

Tarja Nieminen
sapy.jasens sihteeri@gmail.com

Toimihenkilöt

Toiminnantarkastajat
Jenita Tuominen
Severi Rantanen, vara

Kotisivujen päivitys

Anna-Kaisa Jyrkkänen
sapy.webmaster@gmail.com

Lehtitoimikunta

Tarja Nieminen
Satu Rosenblad
Marja-Liisa Riikonen
sapy.jasenlehti@gmail.com